

dalon feltehetően bronzkori telepet bolygattak meg. Az É-i és ÉK-i támfalban 3 gödör maradványát (metsetét) figyelhettük meg. Mindhárom gödör betöltésében nagy számú késő bronzkori kerámiatöredéket találtunk.

NAGY ERZSÉBET – GÁBOR OLIVÉR

151. Pécsvárad, Zengővár

(Baranya megye) **Á**

A Mecsek csúcsán épült, árokkal és sánccal övezett várban a Baranya Megyei Múzeumigazgatóság felkérésére végeztem leletmentést. A jelenleg a vár közép-pontjában álló geodéziai torony helyére ugyanis egy katonai objektumot terveznek építeni.

A 75×45 méteres védett területen a felszínen csupán az ÉK-i sarokban láthatók épületnyomok. Az ásatás során ezt teljesen feltártuk: e szerint egy 12 m külső átmérőjű, szabályos kör torony állt itt. Felmenő falának vastagsága 250 cm. Járószintet nem találtunk; ezt valószínűleg a torony belsejében levő igen nagy méretű 20. századi kincskereső gödör semmisítette meg. A toronyfal egy-egy szakasza az É-i és D-i oldalon hiányzik, máshol a felmenő fal változó magasságú, helyenként a 100–120 cm-t is eléri.

A vár többi részét kilenc kutatóárokmal kutattuk át. Ezekben településnyom, illetve ott tartózkodásra utaló nyom nem mutatkozott: 10–15 cm mélységben már a szálkő jelentkezett. A sánc és a sáncárok átvágása szerint az árkot tompa V alakban belevágták a sziklába, a sáncot pedig az innen kikerülő sziklatörmelekből emelték. Fa sányszerkezet nem mutatkozott. Leleteket csak a torony belsejében és a IV. árokban találtunk: többnyire fazekakhoz tartozó töredékek a 13. századra keltezhetőek.

Az ásatási megfigyelések szerint tehát a Zengő tetején egy árokkal, sánccal övezett 13. századi vár állt, kő lakótoronnyal. A lakottságra utaló egyéb jelek hiánya és a kevés lelet szerint azonban a vár vagy nem készült el teljesen, vagy csupán felépítették, de nem használták.

Az ásatás költségeit a Honvédelmi Minisztérium fedezte.

MIKLÓS ZSUZSA

152. Pocsaj, Rákóczi u. 8.

(Hajdú-Bihar megye) **KÚ**

1998 márciusában a 225. hrsz. telken tereprendezés során 150 cm széles falalapozás került elő, reneszánsz ízlésű faragott kövek, ablak- és ajtózárokövek, párkánydarabok, s habán kályhacsempe-töredékek. Az ásatás és fúrások során lokalizáltuk a mai csatornázott Ér és a szabályozott Berettyó közötti folyóháton elhe-

lyezkedő I. Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsanna által 1641–1646 között építtetett udvarházat („Hídközi vár”, Rákóczi vár). 1660-ban a várkastélyt Szejdi pasa seregei elfoglalták, lerombolták. Egy év múlva meg erősítették s 32 évig volt ÉK-Magyarország legnagyobb erőssége a Debrecen – Váradi út mellett.

M. NEPPER IBOLYA

153. Pomáz, Klissza-domb

(Pest megye) **Kk**

A létükben veszélyeztetett romokból idén a Lippa mauzóleum körüli területen tártunk fel néhány kisebb részt. A terepfelszín megtisztítása utána az 1997 októberében a mauzóleumtól délre húzott kutatóárok két végében nyitottunk egy-egy kis szondázó szelvényt. A délebbiben egy tavaly előkerült – a régi alaprajzokon nem szereplő, így eddig ismeretlen – fal párját kerestük, de úgy tűnik, hogy a szántás itt már minden kultúrreteget eltüntetett. Az északibb területe pont a Bottyán Á. féle 1944-es feltárás egyik szelvényébe esett bele, s a gótikus templom déli faláig futott. A két szelvény mellett főleg a felszín alatt sejthető falak tetejének pucolása folyt (templomhajó északi és déli fal 1–1 szakaszon, a déli torony java, illetve a hajó falához hozzátoldott sekrestye nyugati fala). A déli toronyfal keleti falára homokot szórtak a visszatemetéskor. A nagy mennyiségű embercsont mellett említésre érdemes lelet egy a 14. század első felére datálható kerámiatöredék a templom déli tornyának falából.

VIRÁGOS GÁBOR

154. Pölöske, Legelő

(Zala megye) **R; B; Á; Kk; Kú**

Pölöske község középkori elődje a 18. század elejéig mai helyétől mintegy 400 méterre, K-re, a Pölöske-folyó (ma Szévíz-csatorna) és az Eszterág-patak mocsaras árteréből enyhén kiemelkedő dombháton feküdt. Legmagasabb pontján (Pölöske – Templom-domb) állt a falu gótikus temploma, amelynek alapfalait 1994–1996-ban tártuk fel. Az egykori mezőváros területén 1996 óta folynak az ásatások. Kemencéket, kályhaalapokat, egy nagyméretű, cölöpszerkezetes építményt, egy széles árok részletét tártuk fel, valamint számos hulladékgödört és cölöplyukat bontottunk ki. Az eddig napvilágra került építmények rendeltetésének és rendszerének meghatározása csak további kutatások elvégzésével lesz majd lehetséges. A leletanyag tanúsága szerint már az őskorban megtelepedett az ember lelőhelyünkön (balatoni és badeni cserepek, kőeszközök, továbbá késő bronzkori edénytöredékek); az Árpád-kortól a 18. század elejéig pedig folyamatosan lakták a dombhátat. Az 1998. évi leletanyagból kiemelkedik egy reneszánsz